

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 „ — „
Na štvrt roka — — — — „ 60 „

Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia :

MIKULÁŠ LEPSÉNYI

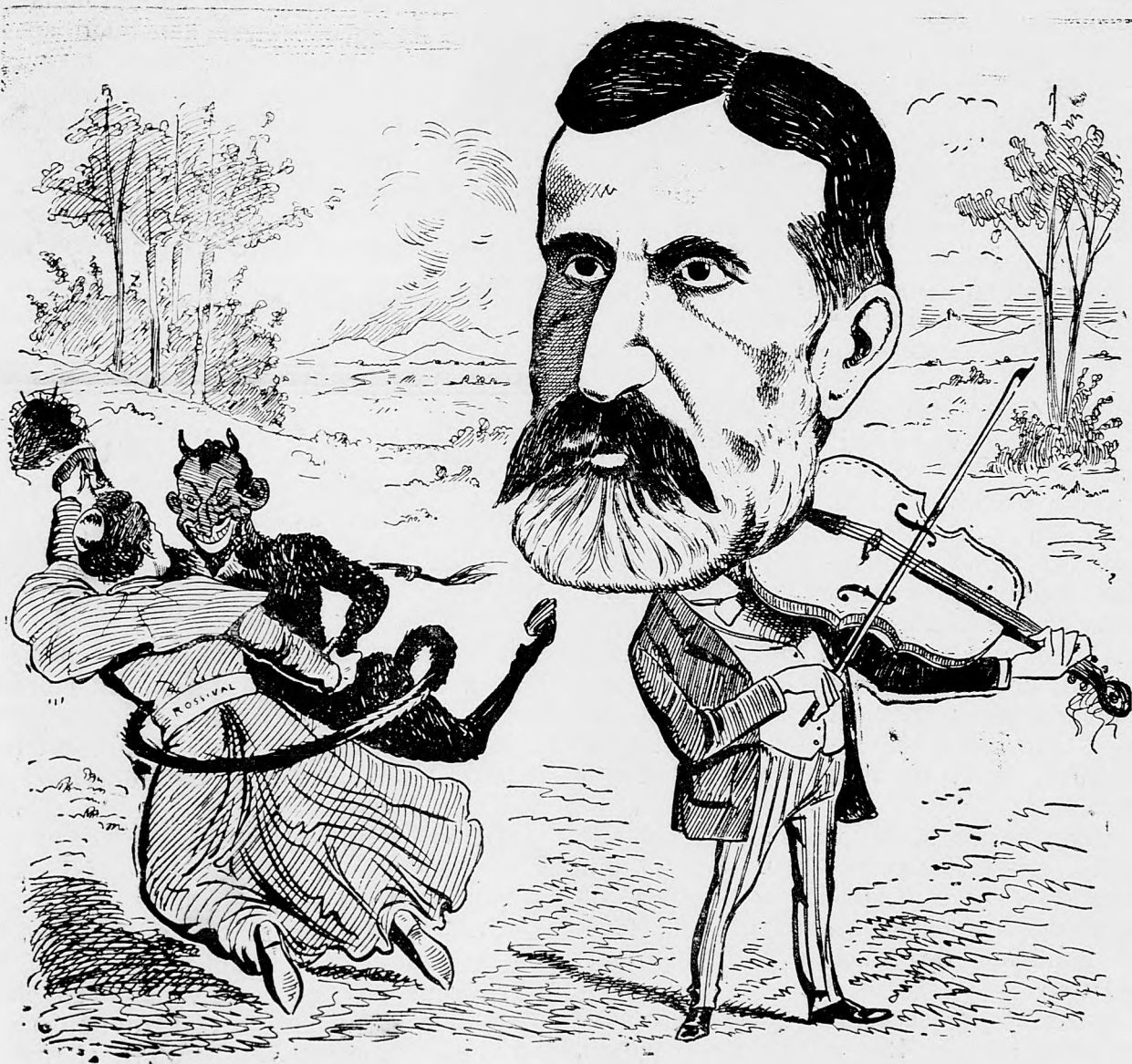
a

GERHARD NÉMETH.

Redakcia a vydavateľstvo : V Budapešti
VIII. ker., Práter-ulica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Utešený tanec.

Hádaj, kto tancuje?
A kto mu husľuje?

Jak pekný to tanec!
Nezávidíš, chlapec?

Vlastenectvo naše.

My, ktorí v Maďarorságu len pracujeme a farchy znašame; my, ktorí sa menujeme ľuďom a kresťanskými ľudákmi, o veľa väčšiu lásku k vlasti máme, nežli tí, ktorí masné hrnce vylizujú, sladké varechy oblizujú, ktorým sa úrad, právo a hodnosti uchádzajú.

Zednárski liberáli, ktorých je len dakoľko tisíc, panujú nad nami, nad millionami ľudu. Kto im nenie poslušný, jako kôň pahoikovi, beda mu, nech neráta na volebné právo, nech neráta v biede na podporu, o vyznačení nech sa mu ani len nespáva.

Bárs ale s nami ľudákmi zle zachádzajú; bárs proti nám všetky prostriedky za dobré uznávajú a v novinách zednársko-liberálno-tatárskych oznamujú; my čo svedomiti bojovníci Ježiša Krista, čo úhlavní nepriatelia diabla a jeho priateľov zednárov: svedomite plníme svoje povinnosti nielen kresťanské, ale aj občianske, my nielen do kostola chodíme, ale aj daň platíme; nielen Bohu slúžime, ale aj vojančíme. A preto právne tvrdíme, že sme my lepší hazardieri, nežli liberálni tatári.

Pri masťnom hrnci kričať je ľahšie, nežli v utlačenom a neráz práva zbavenom stave verným zostať vlasti a občianskym povinnosťam.

Verní sme vlasti, bárs nenie nádeje, že by sa pomery v blízkej budúcnosti prajne zmenily.

Koľko druhov úradov, koľké vojsko je; s dňa na deň zväčšujúci sa počet četnikov, financov tiež nám nesľubuje lepšiu budúcnosť; dnešné farchy daňové menšie nebudú, ba z roka na rok sa zväčšujú.

A zákony nie na toľko ľudu, jako skorej panujúcim liberálnym triedam voľkajú. Od kedy sa chystajú ku príkladu bursu odaniť, a ešte vždy z toho nič nenie. Keby bola reč o novej pozemkovej dani, už dávno by bol plán prevedený.

Aby sme ale nerozvažovali tieto pomery, všelijaké slávnosti vydržiaujú. Lenže pod farchou stonajúci ľud navzdor krátkemu piesaniu a slávnosťam nemôže zabudnúť svoju biedu, ktorá mnohých do Ameriky ženie, iných ale zas tu trápi.

A država predsa ešte vždy nové a nové obety žiada od nás. Raz štátnu daň zdvihnú, inokedy zas obecnej dane prirazia, tretí krát stoličnú príražku zväčšia. Hja množiť matrikárov, popravovať plat úradských, nové domy

staväť väzňom, nové kasárne vojakom: to všetko veľkú a novú daň žiada, lebo bez dane novej také výdavky by podkopaly rovnováhu rozpočtu.

Ejhľa malý a až veľmi slabý obraz šafárenia liberalizmu.

Tento liberalizmus je tedy na príčine, že viery a svedomia zbavení ľudia, socialisti nenávidia vlasť, nenávidia všetko, čo za príčinu svojej biedy a smutných pomerov považujú.

My síce nedržíme s nesvedomitými, proti siedmemu príkazu jednajúcimi socialistami; preto ale nezriekli sme sa boja, ktorý vedieme a viesť chceme až do posledného dechu.

Len spoludržme! Nás je veľa! A k tomu za kresťanské pravdy bojujeme! Ktorý statočný kresťan by sa chcel tedy od nás odľahovať?

Kto do konca vytrvá, ten bude spasený! Neklesaj tedy, drahý ľudu; klam, mam, násilnosť, utlačanie nech nás neomamia, neodstrašia, lebo však za Toho bojujeme, ktorý za nás toľko trpel, a ktorý je dosť mocný naše snahy požehnať a i víťazstvom korunovať.

Budme tedy len verní kresťania a verní synovia vlasti a verní privržencovia ľudovej strany! Sláva, tri krát sláva takým!

Dr. Čachtičan.

Odhalený, ľud mamiaci, liberalizmus.

Potreba rozširovania mravnonáboženského základu.

Ponevác človek pozostáva nielen z tela, lež i z duše: a tak nielen telo, lež i duša má svoje požiadavky. Telo nemôže žiť bez potravy, duša zas bez vidín (ideálov). Hmotnosť (materializmus) sťa olovo ťažké tlačí dnešnú spoločnosť, ktorá vobcovala vieru, pokazila mravný poriadok, na trón vierou zaujatý biednu sebeckosť postavila. A veď bez ideálov jako chytro sa podtne strom spoločnosti.

Keď každý len za svojimi záujmy behá, kto sa podrobi tým veľkolepým obeťam, ktoré sú potrebné k uskutočneniu vznešených plánov? Telo štátu slabne bez obet tak zovnútorne, jako i vnútorne, ponevác jeho vnútornosť rozbúrajú neznášanlivosť a špatný boj záujmov.

Jednotlivec, ktorý medzi biedou života sa nachádza a vidín života zbavený je, vrúti sa

buďto do náručia úplného zúfalstva, alebo — je-li sila činenia v ňom väčšia — do náručia chriechu rozličných rozkôš. A tak zrejma vec je to, že takýto opustený, takrečeno zvieratský život nemôže sa v spoločnosti udržať, musí záhubu podstúpiť, aby miesto spravil spoločnosti, ktorá je šľachetnejšieho života schopná. Na poli duchovnom je tá opustelosť ešte väčšia, nežli na hmotnom. Vo vzdelanosti náčelnické národy veľmi sú nakazené. I v tomto ohľade je lepšie naše položenie, pretože u nášho ľudu ešte žije vznešená vidina tak viery jako i vlastenectva, bárs takrečení veľkí duchovia skorej zo sprostosti, nežli zo zlosti vstúpili na cestu úplného zapierania. Tieto vidiny musí s bedlivou rukou pestovať vzdelaná trieda, ktorá nenie ešte úplne nakazená.

A jako? Ustavičné dočinenie musí mať s ľudom, následkom čoho stane sa tento priateľom a horlivým bojovníkom dobrej veci. Pestovať musíme nábožné smýšľanie ľudu, sosiľňovať jeho náboženské presvedčenie, zväčšovať v ňom lásku k vlasti, vernosť k panovníkovi, slovom na mravnónáboženskom základe musíme vyvinúť pevnú občiansku triedu, občiansky ráz čo hlavnú pomoc štátu a základ veľkosti národov. So všetkými dovolenými nástrojmi ústavnosti musíme sa brániť proti všetkým tým štátnym naručeniam, ktoré chcú podkopať náboženské smýšľanie. Vo škole pri učení počiatočných základných známostí za hlavnú úlohu si pokladajme vyvinúť myseľ a a mravné smýšľanie, sám ľud ale priučajme k šľachetnejším rozkošam, aby sme ho čím skorej vyzdvihli z bahna ožralstva a ošklivej lumpácie, a to je zväčša úlohou kňazstva, ktoré šľachetne smýšľa o svojom povolani.

Aby sme tento cieľ obsiahnuť mohli, musíme rozhádzať medze neshovorčivej zavretosti, v ktorej vzdelaná trieda doposiaľ nachádzala sa, ba naopak hľadať máme príležitosť, aby sme sa s ním čím častejšie sišli, ale nie k vôli sebeckým cieľom, lež pohnutí súc k tomu oduševnenosťou za dobrú vec, útrpnosťou, čistou láskou k blížnemu. Podporovať máme ľud radou, zastať ho naším vlivom. Len tak sa bude ľud dvíhať hmotne i mravne, len tak sa on stane občanstvom vlasti, na ktorého plecach isto spočíva budúcnosť národa.

Podáva: dr. Čachtičan.

POLITICKÉ CHÝRY.

Rosivalov mandát, ako sme písali, petíciou je napadnutý. Táto petícia pojednávala sa 20-ho apr. siedmym odborom snemovým; členami toho odboru sú: Barčay (predseda), Piukovič, Aidinger, Justh, Szerb, Tomcsányi a Tuba. Okrem Justa a Tomcsányiho všetci sú mameluci.

Každý zákon je len dočasný, tymito slovami sa vrazil Wlassič do reči Polónyiho na zasadnutí snemovne vyslancov 18. apr., keď sa ho ten čosi pýtal. Na tú vetu zvolala ľudová strana: Nech žije tedy revízia. To už trpké bolo veľkému mamelukovi, lebo čelo smrštil.

Evanjelíci a nová kongrua. Evanjelíci vladári a iní mameluci schvaľujú zákonný návrh Wlassiča. Neodvislí evanjelíci ale tak v snemovni, jako aj inde neni sú spokojní, lebo v nebezpečenstve vidia svoju autonomiu, že ich duchovní ztratia neodvislosť. Ku pr. kalvínský časopis „Sár. Lapok“ píše o budúcom položení: *To už nenie autonómia.*

Nové volby na krajinských vyslancov budú vo Francúzsku v máji, v Belgicku snád ešte v apríli, v Srbsku v lete. V Belgicku v kostole každý deň sa modlí za víťazstvo terajšej katolíckej väčšiny.

Prázdny volebný okres. Barón Et. est Vay zaľakoval za vyslanstvo, lebo nemá výhľadu, že by sa mu zdravie v krátkom čase na toľko navrátiť mohlo, že by čo vyslanec svoje povinnosti zákonodarské plniť mohol. A tak vo veľkomichaľskom okrese sa už chystajú strany k novej volbe.

Nové provisorium. Ž adneho výhľadu nenie, že by v snemovni vyslancov rakúskych vyrovnanie tak ľahko prešlo. Židovsko-zednárske noviny už spomínajú, že nové provisorium bude potrebné, pretože v tomto roku je to už nemožné, aby sa vyrovnanie do poriadku donieslo. Spolu aj nové volby sa prorokujú, v Rakúsku preto, lebo s terajšou snemovňou nemôže sa nič začať; v Uhorsku ale pre kvótu. Však uvidíme, čo je vo veci.

Prenasledovanie národnej strany v Jászberényi. V Jászberényi sú cirkevné školy. Učitelia všetci sú prívržencami národnej strany. 1. apríla nedostali plat, ktorý im mesto dáva. Administratívny výbor zotrel ráz škol, spolu ale naložil, aby sa plat dával zatiaľ, zakiaľ v tejto veci nerozhodne minister-náboženstva. Mešťanosta ale neučinil tak, lež ich ponúkol s takým účtom, ktorý keby podpísali, v hrsti by mal ich neodvislosť. Kat. samospráva vyslala v pondelok viac členov k ministerstvu, ktorých gr. A. Apponyi povedol.

Amerika a Španielsko. V Amerike v Spojených Štátoch už nenie taká veľká oduševnenosť že vojnu povedú, jako predtým. Snemoveň vyslancov v Spojených Štátoch vojnu žiada; senát ale nechce mať. Španielčania ale až priohniví sú a hockedy by ochotne si zašli za more na suchu i na mori bojovať proti nepriateľovi. Vojna v najkratšiom čase môže vypuknúť.

Výdavky a príjmy Uhorska dľa úradného výkazu sú nasledujúce. — Výdavky urobia do hromady 498 mill., 726 tisíc, 570 zl.; príjmy ale: 498 mill. 775 tisíc, 291 zl. Tedy zvyšok 48 821 zl. by mal byť. Na konci predsa len deficit bude.

Zníženie pozemkovej dane. Oslovenie herského ľudáka Štefana Rakovszkého nasledujú radom obce. Nedávno sme spomenuli, že obec Sarmáš zadalo prosbu na ministerstvo v tejto veci. Teraz zas občania obce Tisza-Püspöki poslali takú prosbu snemovní skrze vyslanca Gejzu Kóssu; občania nagyberényksi skrze vyslanca Jozefa Ágostona; občania becshehelyski skrze Mikuláša Lepšényiho.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 13. apríla.

V snemovni krajinských vyslancov veľmi krátke zasadnutie bolo. Predsedaľoval Szilágyi. Ministri len traja boli prítomní. Len menšie veci a záležitosti prišli do reči. Veľký mameluk *Erdélyi* predostrel zákonný návrh o úverných spolkoch hospodárskych a priemyselných.

Zasadnutie 14. apríla.

Celé zasadnutie sotva trvalo pol druhej hodiny. Zvolili sa členovia delegácie. Na konci volby bez všetkej dohady prijaly sa zprávy jednotlivých odborov snemových. O $\frac{3}{4}$ 12 hodine už mohli si ísť zapakovať v ťažkej práci ustati vyslanci.

Zasadnutie 15. apríla.

Snemoveň veľmožov zvolila členov delegácie, v známosť vzala viac vecí, a páni veľmožovia rozišli sa bez všetkej dohady. — V snemovni vyslancov živší život bol. Pojednával sa zákonný návrh o kongruie nekatolíckych kňazov. Tento návrh skytal chce pomoc, ale aj odvislými od vlády učiniť nekatolíckych kňazov. *Wlassič* ho odporúča (Lepšényi: z kňazov kortešov chcete spravíť). Gróf *Apponyi* zazlieva ministrom, že jedni kňazi budú mať 600 zl., iní zas 800 zl. Proti zákonnému návrhu osobitný návrh zadal. — Kalvín Ondro *Bethlen*, bývalý minister tiež neschvaloval ten zákonný návrh, lebo sa bojí, že by s ním samospráva evanjelikov škodu utrpela. Po krátkej reči saxského vyslanca Henricha *Schwickera* zaujímavé rečnil ľudák gróf Ján *Zichy*. On uznal, že evanjelickým kňazom musí sa popraviť dôchodok; lenže to v úplnej miere zazlieval, že štát za to v istom ohľade dozorcami chce byť nad cirkvami, ktoré nemôžu a nesmia za nič obetovať svoju samosprávu aj len v tej najmenšej miere. Kňazi nesmejú byť zaviazaní kortešovia vlády. Kapitálne rozobral ten návrh a dokázal to, čo poznamenal o ňom. Na konci reči návrh zadal, aby ten zákonný návrh znovu bol prepracovaný v takom smysle, že by nebola zanebezpečená ním samospráva evanjelikov.

Zasadnutie 16. apríla.

Pojednával sa zákonný návrh o kongruie nekatolíckych kňazov. Pán tatík Albert *Kiss* nenie spo-

kojný s návrhom vládnym. Bolo vidieť na ňom, že by rád aj ostrejšími slovami česal vládu, ale čosi ho krotilo. Neraz horevstal Koloman *Tisza*, aby zastával návrh (No už pochováva evanjelickú samosprávu!) bolo slyšať výkriky. Jeho reč nebola riadne vypracovaná, lež pozostávala len z odpovedí na reči Iavičiakov. Mameluci éljenovali, Iavičiáci smiali sa z neho. Aj herského ľudáka grófa Jána *Zichyho* napádal, ale bez výsledku, lebo Iavičiáci ustavične sa len smiali z toho starého politického generála. Ráz reči *Tiszovej* veľmi kalvínsky bol. Návrh vlády prijal. — Národný vyslanec *Julo Ságy* v peknej reči podrobne a výborne rozobral reč starého generála, vtipne šparchal aj vládu. Zákonný návrh v terajšej podobe neprijal. Interpeloval *Thaly* v záležitosti munkácskeho zámku. *Molnár* v záležitosti hlásania bezbožstva skrze profesora *Poscha*. Proti ktorému minister *Wlassič* nemieni zakročíť. Mamelukom páčila sa odpoveď ministra. Ďalej interpeloval *Molnár* ministra, že v obci *Gute* vystavili si občania kat. ovodu nedávno, proti čomu povstalo 6—8 židov, aby ovoda nemala katolícky ráz; a minister týmto 6 židom dal pravdu.

Zasadnutie 18. apríla.

Fraňo *Šima*, tuhý to kalvín žiadal, aby sa odobraly cirkevné statky. Lebo to je vraj veľká nespravodlivosť, aby minister len 12 tisíc zl. platu mal ročite, biskupi ale o veľa viac ťahajú. Jeho reč si nevšimli veľmi, nedarmo sa on volá *Šima*. — Bývalý minister *Fabinyi* všetko zazlieval v zákonnom návrhu, preto ale všetko dľa chuti vlády prijal. — Saxský vyslanec *O. Meltzl* ostro napadol zákonný návrh, ktorý veľmi vtipne rozobral. Saxi vraj na žiaden pád nemôžu prijať tú podporu pod takými podmienkami. — Bývalý minister gr. *A. Csáky* povedal, že cirkevno-politické zákony koniec spravily všetkému neporiadku (!), teraz už vraj stále je priateľstvo medzi štátom a cirkvou. Dokazoval, že beznáboženstvo je podporou nábožnosti. To ani povedať nemusíme, že mamelucky kýval hlavou, že je spokojný so zákonným návrhom vlády. — Potom nasledoval „dobrý katolík“ *Polónyi*, ktorý celkom na posmech obrátil reč *Fabinyiho*. Napádal *Tiszu*, šparchal *Csákyho*. Na oči vyhodil *Csáky*mu, jako môže vychvalovať zbožnosť nazarenov, ktorí proti zákonom krajinským sa chovajú. Návrh by vraj takto sa mal menovať: „*Spekulujúca cirkev*.“ *Polónyimu* sa ani to nepáči, že nižšie kňazstvo biedu tre, kdežto biskupi viac stokrát tisíc zl. dôchodky majú.

Zasadnutie 19. apríla.

Aleš *Győry* vysvetlil, prečo prijala neodvisliacka strana tento zákonný návrh vo všeobecnosti. Zazlieva, že nevlastenecké cirkvi tak veľkú podporu majú dostávať. Bojí sa, že kortešov mameluckých namnoží táto kongrua. — Veľký mameluk *Julo Wlassič* ani jeden od Iavičiakov zadaný návrh neprijal. Nevlasteneckí kňazi vraj nebudú dostávať podporu. Potom obširnejšie a podrobne zaoberal sa s návrhom *Apponyiho*, ktorý ale neprijal. Veľmi ostro napadol bývalého ministra a na teraz mameluka grófa *Bethlena*. Prešiel i na reč grófa Jána *Zichyho*, ktorý vraj žiadneho práva nechce ponechať vláde (Ukrutný krik na ľavých stranách). On vraj nevie, či aj ľudová strana nebude jednú väčšinu mať, od čoho — dľa jeho liberálneho smýšľania — nech Pán Boh nás zachráni. (*Buzáth*: Ešte aj na Boha sa opováži odvolávať!) Fary sú kortešačské hniezda. (*Rakovszky*: To je už

len bezočivosť!) Oprávnené je odoprenie podpory, keď patričný kňaz proti zákonom jedná. Odporúča svoj zákonný návrh. Žid Julo *Verner* napádal Saxov, že sú neni dosť vlasteneckí. Veľa očakáva od zákonného návrhu, ktorý je povolaný Valachov vlasteneckým smýšľaním naplniť. A. *Szentiványi*, člen národnej strany proti zákonnému návrhu rečnil; dokázal, že je ten návrh nameraný proti samospráve evanjelických cirkiev. Návrh Apponyiho prijal.

Zasadnutie 20. apríla.

Ministri *Daniel* a *Lukáč* celú hromadu zákonných návrhov zadali. Potom prešlo sa na zákonný návrh o kongruie. Žid *Móric Mezei* zastával židov, zastával aj vládu (jako každý žid. Red.). Povedal, že prvá je vlasť, potom nasleduje viera. — *Ludák Ján Molnár* osvedčil sa, že ľudová strana miluje národnosti, agitátorov ale nemá rada. Aj ľudová strana žiada, aby národnosti maďarsky vedely. Lenže ľudová strana nechce to docieľiť násilím, lež po tichu a priateľsky. Zákon o národnostach nenie uskutočnený; keď ale nenie dobrý, zmeniť ho treba. Zákonný návrh o kongruie tiež len cieľ má, aby naša krajina policajným štátom sa stala. K utlačeniu samosprávy je on súci. Vtipne napádal aj *Csákyho*, ktorý sa vyslovil, že aj beznáboženský človek môže byť nábožným. Potom interpellacie nasledovali. — *Gedeon Rohonczy* na otázku vzal ministra orby, či výkaz položenia úrody zodpovedá pravde; a prosí ho, aby budúce hospodárske spoločenstvo spoľahlivé zprávy dostávalo. — Minister *Darányi* usiloval sa nespokojného *Rohonczyho* uspokojiť; tento prijal odpoveď ministra.

Židovsko-zednársky liberalismus a tlač.

Je nám dobre známo, je to nevyvrátne dokázano, vidíme to na vlastné oči, že zlorečený, kliatbou Božou ztížený židovsko-zednársky liberalismus všemožne na tom pracuje, všetky možné prostriedky k tomu používa, aby kresťanstvo, zvlášte ale katolíctvo zničené bolo. Medzi tými prostriedkami na zničenie katolicizmu je tlač, spisy, časopisy, noviny. Tlač je za našich časov po celom svete, a menovite v našom zožidovštenom, zozednársťenom Maďarorságu ohromnou väčšinou v rukách židov, alebo od židov redigovaná, alebo od židov platená. A táto židovsko-zednárska tlač — spisy, noviny, časopisy a všelijaké pamflety — rúha sa Bohu, ani tí zatratenci v pekle, Ježiša Krista Syna Božieho neuznáva, Jemu sa neklania, ale svoje židovské rúhavé slintaniny na neho chrlá, kolená svoje pred krížom nesklonuje, ale vždy a všade kde a ako len môže zneuctuje, potupuje. Kríž Krista je i nynejším židom pohoršením a pohanom i starým i novým — židovsko-zednárske liberálom — bláznovstvom, hlúpostou! Naša celá moderná spoločnosť, zvlášte tu u nás v Maďarorságu, žije v ovzduší židovskom, alebo pohanskom, z rozumu židov-

ského má myšlienkový obzor. A túto hnusnú ukrutnú porobu, toto hnusné ukrutné otroctvo ani necíti, ponevác samostatne myslieť nechce, tu v Maďarorságu nesmie, alebo nevie, pri tom však táto v židovskom otroctve stonajúca moderná spoločnosť — ponevác sa má za vzdelanú, osvietenú, intelligentnú, — príliš pyšná, hrdá je, aby slyšala a dbala hlasu a volania katolíckej cirkve. Židovskí gšeftári, špekulanti, novinári dávajú kresťanskej spoločnosti politický rozum, rieša rozhodujú otázky — eminentne kresťanské — dogmatické i morálne, t. j. otázky obsahu viero- a mravoučného, tupia pritom katolíkom jejich najsvätejšie veci, vymýšľajú pikantné, zaujímavé, hanebné, pohoršlivé poviedačky o kláštoroch, o farách, o kňazoch, atď., hrlajú hany a potupy, a svoje hnusné židovské slintaniny na cirkve katolícku, a katolíci týmto lotrom za to jejich časopisy, noviny ešte platia, podporujú a im veria, pritom majú ešte tú satanskú efronteriu, drzosť, nestydatosť, sa chvástať, že sú oni vraj dobrí katolíci, na takových katolíkov s odpuštením — nachrákať. Čože je to za dieťa, ktoré s nepriateľmi svojej matky za jeden remeň ťahá, ktoré nepriateľov svojej matky zato, že tú jeho matku zneuctujú, hany a potupy na ňu, kydajú, ju prenasledujú, ju i zavraždiť chcú — zato ešte tých nepriateľov podporuje, zato ešte platí, ich peniaze im dáva, slovom s tými zúrivými nepriateľmi svojej matky za jeden remeň oproti svojej matke ťahá, — čože je to za dieťa, či je to dieťa? Nikoli, to je prekliaty zlorečený, kliatbou Božou ztížený fafuch, panghart satanášov. A podobne taký katolík, ktorý so zúrivými nepriateľmi svojej duchovnej matky cirkve sv. katolíckej za jeden remeň ťahá, ktorí túto svoju matku zneuctujú, hany a potupy na ňu chrlajú, prenasledujú, ju zahubíť, zavraždiť, zničiť sa vynasnažujú, kto s tymito jej nepriateľmi — a takí sú všetci židovsko-zednárske liberálni tatári — za jeden remeň ťahá, ich podporuje, za to ich ešte i peniazmi platí, na jejich noviny, časopisy, pamflety predpláca, nuž či sa ten môže menovať katolíkom, či je to katolík? Nikoli, to je prekliaty, zlorečený, kliatbou Božou ztížený fafuch, panghart satanášov, a takýchto zlorečených, prekliatych, kliatbou Božou ztížených fafuchov, panghartov satanášových je v našom zožidovštenom zozednársťenom Maďarorságu jako v civilnom, tak i v duchovnom, kňazskom stave dosť a dosť. Takový podliacky, zlorečený, kliatbou ztížený panghart, fafuch satanášov je každý — či je to laik, či kňaz, — ktorý so židovsko-zednárske liberálnymi tatármi za jeden remeň ťahá, na židovsko-zednárske liberálne noviny, časo-

pisu, spisy, pamflety sa predpláca, také ku-
puje a číta.

Preto milý kresťane! nechceš-li sa stať a
byť podliackym, zlodečným, kliatbou Božou
zrušeným fafuchom, panghartom satanašovým,
nikdy, ale nikdy neťahaj so židovsko-zednárs-
skou liberálnou tatárskou bandou, sberbou to
satanašovou za jeden remeň, a nikdy a nikdy
nepredplácaj na noviny židovsko-zednárske
liberálne, a keby ti ich aj za darmo dávali —
jako dávajú židovského „opravdivého Kre-
šťana — neprijímaj, a keby si také noviny
aj prijal, nečítaj ich, ale šmar ich do ohňa,
alebo tam, kam patria do budára, záchodu.
Tak učiň!

Chceš-li byť dieťaťom Božím — a jakže by
si ním nechcel byť? — staň si do radu ver-
ných bojovníkov Pána a Boha nášho Ježiša
Krista a jeho sv. cirkve, a tu pod víťazoslavnou
zástavou križa Kristového bojuj zmužile, udatne
a neohrozene za Pána a Boha tvojho Ježiša
Krista a za jeho sv. cirkev. Zvolaj z hlbín
srdca: Sláva, večná sláva Pánu a Bohu nášmu
Ježišu Kristu! Sláva, večná sláva jeho sv. križu,
víťazoslavnému práporu nášmu! Sláva sv. cirkvi
Kristovej! Sláva všetkým verným bojovníkom!
Vo tri vrchy Sláva!

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Zlaté tefa.

U žiadneho človeka niet tak veľká chuť za pe-
niaz ni zakorenená, ako u žida; žid snáď hneď jako
sa narodí, mešec s peniazmi dostane do ruky, aby
vedel, keď príde do väčšieho veku, jako má groše
nadobúdať. Zlaté tefa je židovi hlavnou vecou. Možno,
že sa k nemu nemodlieva, ale že čím skôr si ho chce
zaopatríť, je isté; veď keď bude mať toľkú hrbú pe-
ňazi, že zlaté tefa si bude môcť z nich uliať, blaže-
ným bude. Že tefaciu ľúbi najmä, keď je košerná,
nedá sa tajiť; ale ako prišiel k tomu presvedčeniu,
aby cez celý život svoj len za zlatým tefatom bážil,
to je už ťažšie vysvetliť.

Vo sv. Písme nachádzeme aj tohoto stopy. Židia,
keď bol Mojžiš preč na vrchu Sinai, zlaté tefa si dali
uliat, a tomu sa klaňali. Prečo nie zlatého bujaka, akých
snáď mnoho videli v Egypte? Preto, lebo prírode
jejich lepšie zodpovedá tefa: v tomto zvieratú je celá
ich príroda zrejmo vyjadrená. Tefa je denglavé, sprosté,
nevie sa rýchlo obrátiť, mliekom sa musí chovať: čo
aj národ židovský má vo veľkej miere. Že zo zlata
bolo to tefa uliate, aj to sa dá vysvetliť; židia boli
od začiatku sveta za grošom lakomí; zlato, striebro
si najviac vážili, bohatstvo raľovšetko milovali: a
preto nie z kamča vykresať, lež zo zlata uliat si dali
najnovšieho svojho boha.

Nevieme, či tohoto presvedčenia je každý žid,
ale Maces Šlojmo len jedine toto držal za dobré. On
bol medzi ortodoxmi vychovaný. Keď prišiel k nám s
pišťalkou a s batôškom na chrbte, všetky deti sa mu
posmievaly. Neskôr začal nie len handry, lež aj zajačie
kožky a staré šaty skupovať. Keď sa mu to podarilo,
zas zväčšil svoj gšeft; nasbieral aj starých flašiek,
tieto pekne vymil a predával. Ponevác mal preľikanosť
veľkú o pár mesiacov aj s lacnými šatmi, košelia mi,
nohaviciami a kabáťmi začal kupčiť. O dva roky si
otvoril krčmu. Ľudia sa divili nad tým, ale ponevác
bol vľúdný, často ho navštevovali, a peniažky svoje
tam dávali na interes za jeho pekelnicu. Takto išlo
viac rokov; a zo žida stal sa bohatý pán. Krásne
šaty, zlatá refaz na brušisku, smeľé vykračovanie,
mnoho statku, všetko to svedčilo, že Maces je veľký
pán. On vedel najmúdrej vyprávať o zlatom tefati.
Keď boli raz občania hobrati u neho, a nato prišla
reč, tak múdro vyprával, že ho každý obdivoval. Zlaté
tefa on zbožňoval nie ortodoxne, lež novomódnym
spôsobom. Sedliaci ho nechceli porozumeť. Jeden z
nich mu na oči vyhadzoval, že sa on tefatu klaňa.

— Nemysli si takú hlúposť o mne — rieknuť
na to Šlojmo — ja mám viac rozumu, než by takúto
sprostú vec učinil. Či nevieš, že ja všetko verejno
robím, a zlaté tefa si predsa nevidel u mňa?

— Pravda že nie — odvetil na to Benčar —
lebo toto je ako najväčší poklad u vás skované! Ja
vás len prosím, aby ste mi povedali, kde ste toľko
zlata nadobudli, aby ste si z neho tefa dali uliať. Či
nemáte dost teliec v maštali? Jak chcete, tomuto sa
môžete klaňať, ale nie takému, ktoré nežije.

— Ja veď je to zlaté — seknul mu do reči
Minkáš — preto nášmu Šlojmovi to lepšie padne. —
Pravda Šlojmo?

— Darmo rozprávate, čo chcete — odvetil žid
— ja takého tefata nemám.

— Ale jako by ste nemali — poznamenal Ben-
čar — či neviem, že všetci židia sa tefatu klaňajú?
Aj vy musíte mať doma tefa!

— Mám ale nie zlaté — povedal žid posmešne.
— Jak sa nenahneváte, ja vám poviem, kde mám nie
jedno tefa, ale mnoho teliec.

— Ach čo by Šlojmo — riekli všetci — len
povedzte; veď vás my všetci radi máme.

— Bojím sa vás občania — rieknuť on.

— Ale len povedzte — odvetil zas Minkáš —
len povedzte. Tefa sem, tefa tam; keď ich je viac,
tým lepšie, aspoň vás nebudeme s jedným pajediť. Len
nech sú zlaté!

— Tieto sú priam neni zlaté — pretrhnuť mu
reč Šlojmo, ale že sú telce, je isto; telce také, ktoré
sa dajú aj z kože zlúpiť. Teda mám vám ich pome-
novať?

— Pomenujte — odvetil zas Benčar — už vieme
aké sú.

— Nuž moji milí . . . vy ste tie telce — rieknuť
posmešne Šlojmo.

— My? . . . Ty paskuda! Vlep mu jedno, vlep!
— nahnevano kričali niektorí. Potvora ešte čo sa opo-
váži povedať!

— Ponevác vravíte, že sa ja tefatu klaniam moji
milí — povedal Šlojmo rozvažitým hlasom — ale ja
si vás tak vážim, že som vstave sa aj klaňať vám;
a ponevác nemá takéhoto tefata, lež vás si čím
nadovšetko: môhol som povedať, že ste vy telce; s
týmto neni nič zlého povedané.

Tu začali niektorí rozmyšľať. To sa im ľúbilo,

že vraj im sa klania. Či to neni pekne od takého boháča? Prostým sedliakom sa chce klaňať! Ich drží za tie telce, ktorým sa židia klaňajú. Lenže niektorí aj na to prišli, že oni telce nemôžu byť, pretože nemajú takého čudného nosa, jako Šlojmo, a rýchlejšie sa vedia obracať, ako on: a preto sa tak vyslovili, že nie oni, lež Šlojmo je opravdové teľa.

— Teda tak? vy mňa držíte za teľa? — pýtal sa Šlojmo.

— Ním si! Celá postava tvoja je na teľa podatá — rieknul Gončik.

— Ty si veru krásny človek Gončik — zavrátil ho on — ty si neni ani na teľa, lež na opicu podatý.

— Nečudujem sa tomu; telaca múdrosť — poznámenal Gončik, — len toľko vie. Pysky, nohál, čelo, ruky, ba aj chod váš je teľatu podobný. Vy ste teľa také, ktoré mlieko pije a nevie si pysky oblizovať.

— Máš pravdu, ty hlupák — rieknul Šlojmo — lenže teľa mnoho pretrpí; trpezlivosť je ale kresťanská cnosť: a pretože som ja židom, nemôžem mať cnosť kresťanskú, nemôžem byť teda teľaťom. Vy ste naopak opravdivé telce, lebo máte tú cnosť každú. Ty si neni ním, ale jako som povedal, ty si sprostá opica!

— Teda tak Šlojmo? ty nas takto počúš? — pýtali sa ho niektorí. Daj pozor, lebo môžeš chytré dostať? Či ty nas takto budeš znevažovať? Ty papuch židovský!

On nič nepovedal, len sa díval na nich; veď vedel dobre, že mu nič neurobia, bár sú aj napajedení. Telce len telce zostanú. Lenže tu sa prerátal; ako sa tak dlhšie díval na nich, priskočí Benčar a zkríkne:

— No vidíte, že je náš Šlojmo predsa teľa; pozrite jako sa díva na nás.

— Jako teľa na nové vráta — rieknul Gončik.

— Teda Šlojmo, pretože sa tak dívaš, ako teľa na nové vráta, ty si to teľa, ale nie my — povedal Benčar.

— Tak je; on je teľa sprosté — zkríknuli niektorí. — Poďte preč; k teľatu viac neprídeme! Či je hodno u takého mamfasa byť? Ešte ti do teliec nadá!

— Tam sú dvere otvorené; môžete ísť — rieknul Šlojmo, a vošiel do svojej izby.

Sedliaci sa hneď vyhrnuli z krčmy. Striežvi boli. Surovosť žida ich veľmi nahnevala, a sriekli sa páleného. Viac nikto nešiel k nemu. Keď sa s nimi stretol, dohovárал im, ale oni mu len to povedali, že s teľaťom nechcú mať nič do roboty. Šlojmo teraz ešte ináč začal rozvažovať telacu záležitosť. Synka svojho Armína chcel poučiť o zlatom teľati. Aby malo dobrý výsledok jeho vyučovanie, dal na obed telaciny doniesť. Keď ju jedli, pýtal sa Armína:

— Na? Arminko, vieš, čo jješ?

— Nie; mäso viem, že jiem, ale jakhé je to neviem.

— Nuž to je telacina. Toto je ale len mäso; my máme, jako vravia niektorí, zlaté teľa, ktorému sa klaniam.

— Ukcház mi cho afko! Či je ono fekné? A fie žrat? Čo mu dáfaš?

— Na Arminko hlen fočkaj — riekla židula Šlojmová — veď ti otjecko phovie.

— Teda Arminko — rieknul otiec — to teľa zlaté mi nemáme; ale to znamená bohatstvo, ktoré si musíš nadobudnúť, keď budeš veľký.

— A nu, na čo? Šfak si mi thy natoputhnul afko.

— To neni dosť Arminko — odvetil otiec — ty sa musíš na to usilovať, aby si mal toľko zlata, čo jedno zlaté teľa si môžeš dať z neho uliať. Peniaze vládnu svetom. Keď budeš mať toľko zlata, to jedno zlaté teľa ti donese za rok aj troje druhých; budeš boháčom, ako Rotschild.

— A čo butem ropiť s tymi telcami afko? Kto ich putá phast?

— Veď tho neputho také the'ce — odvetila matka — ale zlaté.

— A čo putem zo zlatými ropiť afko? — zas sa pýtal chlapec.

— Nerczumej to tak, dieťa moje, odvetil otiec — to len to znamená, že budeš veľkým pánom. Teba bude každý obdivovať, lebo kresťania sú telce a z týchto si my naše zlaté telce nadobudneme, keď budeme s peniazmi oplývať.

— Jhako otjec? thelca a penioze to je jedná? Teť thak frašš.

— Nemysli to takto, dieťa moje; my nepotrebuje žiadneho pána, ba ani sa nám nikto neopováži rozkazovať, keď máme mnoho peňazí. Kto má mnoho peňazí, ten má aj svojho Boha v peniazoch. Bohovi sa ale klaňať máme; a preto hlúpi góji na nás vravia, že sa my teľatu klaniam. My sa zlatému teľatu klaniam, ale len tak, že si peniaze nadovšetko vážíme.

— Theta afko, my nemáme zlaté teľa v ko-sthole? — tázal sa Armín.

— Čo by dieťa moje — odvetil Šlojmo. — Tomu sa kedysi židia klaňali; ale toto už viac neni. My máme zlaté teľa, ale to je v kasňach našich železných zavrené. Vidíš, aj tam u nás ono býva. Také je krásne! Usiluj sa, aby si aj ty čím viac takých teliec si nadobudnul!

— Afko! Uchaž mi cho; proshím ta ukchaš mi cho!

Otiec otvoril vertheimku, a ukázal hrbú peňazí Armínovi. Potom mu povedal, aby neskôr len o toto sa staral, že vraj kto má zlaté teľa ten môže vždy telacinu jješť.

— Tho je topre, afko — rieknul židák malý. — Aj jha lúpim theljacinu.

— A vedel by si sa klaňať teľatu, dieťa moje? Vidíš, ja sa tomuto našiemu teľatu klaniam.

— Přečo ne; veď je to topre; mhôžem fždy jješť theljocinu.

Šlojmo častej vyučoval svojho syna o zlatom teľati. Toľko mu natrubil o tejto sprostosti, až vyrástlo z neho opravdové teľa. Chodiac do školy nechcel sa učiť: vždy bol medzi tymi najostatnejšími. S hlúpostou svojou príkladným bol každému. Nebol v stave nič správne pochopiť, vynímajúc to, čo mu otiec každú chvíľu rozprával o zlatom teľati. S veľkým namáhaním dokončil štyri reálky. Zostal doma pri gšefte; pomáhal otcovi.

Otiec si tak myslel, že keď nebude z neho aj učelec, bude aspoň dobrý kupec, keď ho hneď od malička vezme do práce. Dost dobre to išlo. Mladý Šlojmo znamenite rozumel tomu, jako má pripisovať, jako má pálené miešať, jako má peniaze na zbožie požičiavať. Tak sa zdálo, že prevýši otca svojho v kupectve; lenže zlý duch nespí, a tento aj židov často do záhuby privede. Keď bol Armín už na miesto, čo vyvinutý žid, flgiar z prvej klasy, vzali ho za vojaka. Bolo plaču, keď sa lúčil! . . . Aj . . . Vaj!

sa ozývalo po celom dome Šlojmovom. Nemohol ho vykúpiť ani s peniazmi, a preto sa žalostne rozlúčil s ním.

Na vojančine zo Šlojma zostal novomôdny švihák; otec mu posielal peniaze, a on pána hral. Na to si vždy myslel, že však otec jeho má doma zlaté teľa, z ktorého, keď pár kúskov odreže, nič sa mu nestane. Tak povedal niekedy, že keď aj uši premárni z toho teľafa, predsa ono zostane celé; toto bol aj otcovi odpisal. Ten mu to dal za odpoveď, že však dobre, len že potom, aby jemu nenariastly také teľace uši, pre ktoré bude musieť celé to teľa na vnivoč vynst. Upozorňoval ho, aby gazdoval, lebo že zlaté teľa nechce žrať; choré je.

Áno Šlojma teľa nechcelo žrať. Občania veľmi múdro sa držali proti nemu; môhol si slámkou podpreť krčmy dvere. Málo kto chodil k nemu.

Keď prišiel Armin z vojančiny ináč začal žiť, ako predtým; zostalo z neho opravdivé teľa. A keď otec už sa odobral na odpočinok za červené vráta, aj zlatému teľatu odzvonili. Šlojmov syn premárnil všetko, čo jeho otec nadobudnul. Po smrti otca aj on sbieral handry, a chodil s pišťalkou po dedine. Tu poznamenali nejední:

— P. Boh ho potrestal. Nám povedal jeho otec, že sme telce, a tým zostal jeho syn. To je veru opravdivé teľa!

Ján Žilinský.

Ponevác prvá štvrt koniec vzala, úctive prosíme ct. predplatiteľov, aby všetci tí, ktorí sľúbením pozadkového platenia, len listom objednali si Krestana, doposiaľ ale nič neplatili, tak tiež aj tých, ktorí len na prvú štvrt zaplatili, a tak tedy, ich predplatok koncom marca vypršal; buďte tak dobrí čím skorej nám doposlať predplatek.

Na prosbu viacerých osvedčujeme sa, že ktorí teraz neboli v stave platiť, a noviny sme im zastavili: jestli v liste zaviazu sa, že najneskôr do 1. augusta zaplatia toho ročnú dlžobu, na ich prosbu ochotní sme im noviny znovu posielat a trpezlivo budeme čakať na predplatok do toho času.

V Budapešti, 31. marca.

S úctou

Vydavateľstvo Krestana.

Horlivý biskup. dr. a gr. G. Majláth do Rímu šiel 14. apríla ku sv. Otcovi. V Ríme zostane až do konca apríla.

Pút do Lurdu. Budinský farár Gedeon Demeter povede pútnikov do Lurdu 8. júla b. roku. Pút potrvá so všetkým do hromady 16 dní. Tedy 24. júla nazpät sa príde. III. trieda stojí 105 zl.; II. tr. 185 zl.; I. trieda 245 zl. (O vysvetlenie obrátiť sa treba na G. Demetera Bpešť, Bombatér 10.)

Milosť Ducha svätého. V *Kun-Szt.-Mártone* Vilem Weisz, žid mäsiar nechal sa pokrstiť a vstúpil do lona cirkve katolíckej. — V *Pálfe* 21 ročný kalvin Jozef Pórtelaki navrátil sa do lona cirkve katolíckej. — V *Kun-Halasi* Alžbeta Aluči tiež kalvinka; — v *Iharosi* protestantka Anna Horváth navrátily sa do lona cirkve katolíckej.

Jubiläum cistercitov. Sv. Norbert v r. 1098. založil rád cistercitov, ktorí po celom svete 28. 29. a 30. apríla budú sláviť 800 ročnú pamiatku jestvovania svojho rádu.

Z biskupstva spišského. Kráľ Juraja Andreidesza, farára v Teplicách vymenoval za farára do Popradu. — Ján Jablonszky, farár vo Vyšnej Zubriczi pre svoj už 80 ročný vek na pokoj sa dal. — Vo veľkom týždni vysvetil spišský biskup Vendelína Huszka za kňaza.

Dar pápežovi. Jedna anglická dáma poslala pápežovi veľkonočné vajco zo slonovej kosti, ktorého cena je 20 tisíc zl., a to vajco je ozdobené rubínom a brilliantami.

Odsúdili zaťa Bismarckovho. Grófa Rautzana, zaťa to kniežata Bismarcka odsúdili na 35 zl. peňažnej pokuty preto, že verejne obrazil dozorcú vo Friedrichsruhe; súdny výrok na svoje útraty uverejniť musel.

Nová zima. V minulom týždni vo Spiši tak mnoho sňahu napadalo, že vrchy ešte aj teraz sú s bielym rúchom odaté.

Slávnosť mládeže v Predmieri 11-ho apríla školská mládež po litániach pred kostolom stala si do pol kruhu, dievky čistou a dobrou výrečou deklamovali uhorské básne, potom p. Alexander Tomann, učiteľ a organista v pekne a dobre vypracovanej reči vydobené práva slobody roku 1898-ho zveleboval a dievky ako aj občanov k milovaniu vlasti našej drahej povzbudzoval. Dievky boly pekne poobliekané a stužkami, kytkami nacionálnej barvy ozdobené. Hymnus, Szózat a Isten áldd meg a magyart dokonalo spievaly, čo je usilovnosti našich p. učiteľov, Alexandra Tomana a Jozefa Stelcera najpeknejšie vyznačenie. Všetci sme radostou naplnení boli, že slávnosť naša tak pekne sa vydarila.

Zatopil sa professor na všeučelisku viedeňskom a kráľovský radca Bühler v jazere Boden rečenom 8. apríla. Jeho mrtvolu nepodarilo sa najst.

Spišská Nová-Ves minulého roku 292,891 zl. 83 kr. príjmov a 290,251 zl. 09 kr. výdavkov mala.

Jako smýšľal kedysi svet. V Berlíne r. 1698. (8. apr.) obesili dvoch vojenských dôstojníkov pre súboj. Vtedy ešte stálo sa o to, aby piaty príkaz Boží zachovaný bol.

Spolok na psacie mäso. V Berlíne je z 13 členov pozostávajúci spolok, ktorého členovia v každý štvrtok sa sídu a jedia psacinu s kapustou a zemiakami. Najradšej jedia tučných psov, lebo vraj psacie sadlo je veľmi chutné.

Assentirka. V N.-Veskom okrese 573 boli ku tohoročnej assentirke volaní, z tých sa ale len 297 dostavili, ku spoločnému vojsku prijali 76, a k honvédom 3 mládencov. Z neprítomných je 230 v Amerike. Z Novejvsí 31 je prijaté. V Levočskom okrese mali sa 811 ku tohoročnej assentirke ustanoviť, ale len 155 sa stavili, 56 jich prijali. Z Levoči 28 sú prijaté. |

Tlačová pravota „Národných Novín.“ Izidor Žiak stál pred bpeštianskou tlačovou porotou 18. apr. pre tri články, v ktorých vraj búril proti maďarskej národnosti. Odsúdili ho na 8 mesiacov do väzenia a na 600 zl. peňažnej pokuty. Žiak je už tretí krát odsúdený.

Kde žijú najdlhšie ľudia? Dia hodnoverných statistických výkazov v Bulharsku. V Bulharsku je 3883 ľudí, ktorí už vyše sto rokov majú. V Rumunsku je 1084 takých ľudí; v Srbsku 578; v Irsku je tiež toľko; v Španielsku je 401, vo Francúzsku 218, v Anglicku 146, v Nemecku 78. Vo Švajčiarsku vôbec ani nenie takého človeka, ktorý by vyše 100 rokov mal.

Kresťanský socializmus. Socialisti hovoria: Čo je tvoje, to je moje; a toto — každý uzná, že — je proti siedmemu príkazu namerané. My kresťania (kresťanskí socialisti) hovoríme zas: Čo je moje (mám-li zbytok), to je tvoje. Nech je to tu príkladom dokázané. Nedávno v Pánu usnulý rábsky kapitulnik Jozef Mester nechal celú svoju pozostalosť, ktorá 30 tisíc zl. obnáša, na chudobných žiakov. — Sluha grófa Hypolítha Zichyho zas 800 korún poručil chudobnému r. kat. chrámu v Budapeštianskom Kristinove. Tak vyzerá kresťanský socializmus, pomahá, kde môže, všade pomôcť nenie možné, lebo však Kristus Pán sám povedal, že chudobných vždy budeme mať.

Biharskí kalvíni nestoja si veľmi dobre. Títo pokrstení liberáli telom dušou podporovali tie cirkevno-politické novoty, ktoré najlepšie im zasvietili. Ku pr. len v jednej čisto kalvínskej obci v Čökmöre za krátky čas 111 rodín obrátilo chrbát kalvínskej sekte. Osem škôl cirkevných sa zatvorilo v Biharsku.

Žid vrah. Matej Fuchs, ktorého boli na smrť odsúdili, tak sa pretvaruje vo väzení, jako by blázon bol; lenže lekár Dezider Neuwirth vyliečil ho z choroby modgov a síce lachladnou vodou, ktorej sa tento panák tak bojí, jako čert svätenej vody, celkom múdra je jeho prosba a bedákanie, jakonáhle mu len vodu spomenú.

Množia sa úžerníci. Minister pravosúdia odvolávajú sa na zákon už dávno vyneseny nariadil, aby odterajška z úradu sa pokračovalo proti úžerníkom, ktorých moc musí byť, keď toto za potrebné považoval minister.

Dlžoba miest. Judapešt má 42 mill. zl. dlžoby; Arad 2 milliony; Debrecín 4 milliony zl.; Košice 1 mill. zl. dlžoby; Prešporek 2.5 mill.; Velký-Varadin 4.5 mill. zl.; Päť-Kostolov 2 mill. zl. dlžoby.

Nežartuj so zvierenci. Do Botky (baraňajská st.) krotiteľ zvierencie prišiel so 100-ročným elefantom a dvoma ľavami. Sedliaci ich krmili žemľami a chlebom. Jeden sedliak ponúkol elefanta so žemľou, ktorú chytrou uchytil a ľavu dal. Elefant sa nahneval, zachytil chobotom sedliaka a pošliapal po ňom tak, že ten chudák hneď dušu vypustil.

Do pozornosti objednatel'ov kosy odporúčame oznam Jozef Sohrových kosí, v našom časopise uverejnený, a prosíme ct. čitateľov, aby svoje objednanie čím skorej nám sdělili na objednatel'skom hárku k 15-mu číslu pripojenom.

Uhorsko-kráľovských triedových žrebov hlavný predavač je Karol Fekete, ktorého oznam odporúčame čitateľom do pozornosti.

Jozef Palka maliar v Budapešti VIII. Mária Terezia-tér číslo 1. shotovuje vkusné kostolné obloky, tak v jednoduchom ako aj umeleckom spracovaní za najľavnejšiu cenu. Vysvetlením, kresbou, cenami na láskavé dotazy poslužim ochotne obratom pošty.

Kde kázeň, tam bázeň.

Škola má mládež nielen učiť, ale i vychovávať, t. j. ona má rozsievať nielen umenie ale i dobré mravy v mládeži, ona má činiť človeka nielen múdreho ale i poctivého a statočného; lebo umenie a múdrosť bez poctivosti nemá žiadnej ceny, ba čini človeka spoločnosti ľudskej nebezpečného a jeho samého nešťastného. Len múdrosť a mravnosť spolu tvorí človeka dokonalého. Táto dokonalosť človeka javí sa ale obzvláštne tým, keď sa učitelia s dobrou školskou káznou obznámili.

Aby sa teda taká kázeň vo škole zaviedla, musí sa najprv semä nábožnosti do srdečka mládeže nasiať; lebo jestli sa zrno to ujme vyrastie, môže sa každý pokladať za šťastného. V tejto srdečnej nábožnosti je najlepšej pripravený základ, na ktoromžto pozorlivosť, pilnosť, lásku k spolužiakom, pravdomlivosť, — vôbec všetky k školnej kázni potrebné čnosti stavať možno. Dobré príklady viac mluvia, viac napomínajú, nežli jakékoľvek dotklivejšie, ráznejšie slová. Slová bez príkladu sú bez váhy a bez ceny. Oko dietok je opreté na učiteľa, a dietky rady činia, čo na učiteľovi vidia. „Tak to čini náš pán učiteľ,“ myslí si dieťa, tak je dobre; to i my budeme činiť.“ A preto nasledujúca myšlienka musí každého učiteľa povzbudiť: „Moja vlastná čnosť a úprimnosť najlepšie túto mládež čnosti vyučí; moje chovanie, moje kresťanské jednanie najistejšie vzdelá myseľ dietok k životu Bohu milému.“ Naproti tomu ale musí i táto myšlienka každého učiteľa zastrašiť: „Jestliže ja hreším, nehreším sám, mládež mne sverená bude mňa nasledovať.“ Nikdy teda nezapomínaj, učiteľu! že máš svedkov svojich vlastných činov okolo seba, a pre týchto ešte nevinných, ale bystrých svedkov

daj pozor na všetko, čo mluviť, čo činiť obmysľaš. Chceš-li mať mládež nábožnú, buď nábožným sám. Ukážeš-li sám seba chybným, od mládeže nábožnosti neočakávajú. Má-li učiteľ všetkým sebe svereným deťom nábožnosť do srdca vtisnúť, má-li z každého dieťaťa človeka vychovať, v ktoréhožto srdci ako v nejakej svätine prebýva živá viera v Boha a v jeho Prozretednosť, v život budúci a v spravodlivú odmenu: musí podľa ducha Božieho, nie ale podľa sveta živý byť; a trebárs by sa mu vo svojom ťažkom úrade mnohého nedostávalo, predsa nesmie v tejto láske ustať, a vo svojej viere klesnúť; musí vo všetkých prípadoch svojím zbožným smýšľaním a chovaním sa k Bohu pre deti zrkadlom byť, zvlášte pri modlitbách, pri službách Božích, pri obradoch k ucteniu Božiemu patriacich. Kresťanstvom riadne pocvičený učiteľ vie: že človek zo svojej sily, bez osvietenia a posily z hora nič dobrého vykonať neni v stave; vie: že sa človeka, spoliehajúceho sa na svoju silu, pýcha chytá, ktorá ďalšiemu učeniu prekáža, zásluhy ruší a k bezbožnostiam vŕadza. Kresťanský učiteľ mládeže kresťanskej nijak nechce byť vylúčeným z počtu tých kresťanov, ktorý vo všetkom všade Boha za pomoc prosia, pri práci Boha pokorne vzývajú, by vzrast a požehnanie práci dal; a po práci Bohu modlitebne ďakuje, vediac, že ten, kto Bohu za dobrodenie neďakuje, ďalších dobrodení je nehoden.

Emanuel Filkorn.

DOPISY.

Muráňskahuta, 6. apríla 1898.

Vážený pán Redaktor!

Teší, velice ma to teší, že pán ministerpredseda je na mňa pamätlivý, a že sa mu moje články v „Kresťanovi“ tak ľúbia. Keď sa tam s ním nekeď sídite a budete s ním, reknite mu: Že ho dávam srdečne pozdravovať, že by len nezapomínal na mňa, že i ja na neho nezapomnem, a keď ráci mať v tých mojích článkoch takové zaľúbenie, že sa všemožne vynasnažím, aby som mu ešte i napozatým s mojimi článkami radosť spôsobil môhol; myslím, že mi za to bude povďačným, za to mi ešte dajaký rád vyznačenia zaopatrí. Jako je to tedy dobre, keď má človek ministra, a ešte ministerpredsedu za priateľa. Či mi nezávidíte? Myslím, že mi takéto šťastie nezávidíte, ani si takéto šťastie nežiadate. Síce, ani ja som si ho nežiadal, ale keď ma už raz potkalo, čože ubohý mám robiť, už ho len nezavrhnem, už sa len dajako s ním s priateľim. Poručeno Pánu Bohu!

Žeby moje články pánu ministerpredsedovi oči klaly, to ja neverím; to by som len vtedy veril, keby som bol o ňom presvedčený, že i on je: židovsko-

zednársky otrok, liberálny tatár, toto ale o našom ministerpredsedovi ani myslieť; preto ani moje články nemôžu pánu ministerpredsedovi oči klať; tie môžu oči klať, a skutočne i kolú len židovsko-zednárskeho otrokom, liberálnym tatárom, hnusnej, podliackej hávedí, sberbe satanášovej, nikoli ale poctivým statočným ľudom, a tým menej opravdivým kresťanom katolíkom, ktorí Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkev milujú. Jako starým faryzeom, zákoníkom, tvrdých šijov a neobrezaných srdc židom pravda Pánom Ježišom Kristom hlásaná oči klala: tak i nynejším jejich stupencom, nynejším faryzeom a zákoníkom, talmudistickým židom, židovsko-zednárskeho otrokom, liberálnym tatárom a tutti quanti compagnom, ktorí s nimi za jeden remeň ťahajú — pravda oči kole. To je vôbec osúd pravdy medzi nepravými, bezbožníkami, nevercami, nezabohami, medzi židovsko-zednárskeho otrokami, liberálnymi tatármi, že ich uráža a to tým viacej, čím patrnejšia jest, a čím viacej sa jejich nedostatkov dotýka. Človek by si myslel, že pravda, práve pretože pravda jest, všade patrnosť mať musí a že sa ľudia ňou musia spravovať, lebo, že ju aspoň uznajú, byť i dľa nej pokračovať sa zpečovali: ale bohužiaľ, tomu neni tak. Zlý, nepravý, bohaprázdný človek sa jej nepoddá, on ju nenávidí a spolu s ňou i toho, ktorý mu ju hlása, zvestuje; a polupiac a pohaniac ho, domnieva sa vo zpodilosti svojej, že nad pravdou samou zvíťazil a sa ospravedlnil. Takto učinili farizeovia a zákoníci a tvrdých šijov a neobrezaných srdc židia Kristu Pánu a jeho sv. Apoštolom, a zrovna takto činia i nynejší stupenci farizeov a zákoníkov, židovsko-zednárskeho otroci, liberálni tatári a jejich tutti quanti pajtaši. A prečo že to takto činia? Z tej samej príčiny, z jakej činili starí faryzeovia, zákoníci a židia.

Keď Kristus Pán hlásal židom pravdu a nechceli mu veriť, tázal sa ich: „Keď pravdu mluvim vám, prečo mi neveríte?“ A hneď im sám povedal prečo, reknúc „Preto, že z Boha nie ste.“ (Ján 8). Tak i nynejším farizeom, židovsko-zednárskeho otrokom, liberálnym tatárom všetkým právom môžeme smele reknúť: preto vy nechcete pravdu slyšať, preto vám pravda oči kole, že nie ste z Boha, a keď nie ste z Boha, ste z diabla, „diabol je váš otec, lhar od počiatku a otec lži.“ Celý židovsko-zednárskeho liberalizmus je skrz na skrz čiro-čistý lharizmus, diabolizmus, a tudiž od cirkve katolíckej zavŕžený, do kľatby daný „anathema sit.“ Židovsko-zednárskeho liberalizmus je fafuch, panghart satanášov. Sám belzebub ho splodil na samom dne horúceho pekla, má i bratov vlastných a síce zednarizmus, socializmus, komunizmus, anarchizmus, nihilizmus, jeden od druhého horší fafuch, všetkých týchto fafuchov priviedol sám satanáš z horúceho pekla na tento svet, a odovzdal ich do výchovy, opatery a ochrany — židovi.

Títo fafusi z vnu knutia svojho tatíka, a z návodu, rozkazu svojho tútora, kommandéra všetkými svojimi silami na zkaze, záhube, na zničení sv. cirkve Kristovej, cirkve to katolíckej pracujú. Pracujú oni ešte, len že tak potichu, potajemne, jako chrti pod zemou — i na nečom inom, totižto na ztroskotaniu, na zničení panovníckych trónov a na založení svetovej židovsko-zednárskeho republiky, vlastne však — o čom títo fafusi snád ani tušenia nemajú — na založení židovského panstva nad všetkými sveta národami, nad celým svetom. Všetké tyto fafuchy sú avantgárda — predvoj — antikristova, pripravujú mu cestu. V našom zo židovštenom zo zednárskeho Mađarorságti sa im to znamenite darí. Jak že by aj nie,

keď v tom týmto zlorečeným, kliatbou Božou ztíženým faťúchom, panghartom satanášovým pomáhajú i sami nejední kresťania katolíci, áno i nejední katolícki kňazi!

Týmto podliakom milší je antikristus, nežli Kristus; milšia sberba, háveď satanášova, nežli sv. cirkev Kristova. Radšej idú so satanášom a jeho sberbou podzástavou židovsko-zednárskou liberálno-tatárskou do boja proti Kristu a jeho sv. cirkvi; nežli s Kristom a jeho vernými pod zástavou jeho sv. kríža do boja proti satanášovi a jeho nevereckej, nezabožskej, židovsko-zednárskej, liberálno-tatárskej sberbe. Radšej sú v tábore židovsko-zednárskej liberálno-tatárskej, satanášovej strany; nežli v tábore kresťansko-katolíckej ľudovej Kristovej strany. Beda, trikrát beda vám otrokom židovsko-zednárským, otrokom to satanášovým! čertu slúžite, čert vás vezme. — A ty, kresťane milý! Pod ktorou zástavou, do ktorého tábora že si staneš? Pod zástavu svätého kríža, do tábora Kristového, či pod zástavu satanášovu, do tábora židovsko-zednárskeho, liberálno-tatárskeho? Rozhodni sa, nehovor: ja ani do jedného, ani do druhého tábora nestanem, ja som neutrálny. Nie tak, milý kresťane! tu nesmieš, nemôžeš neutrálnym byť, tu musíš abo do tábora Kristového, abo do tábora satanášovho vstúpiť. Abo, abo, tretie neni. Kristus Pán hovorí: „Kto neni somnou, proti mne jest.“ Neutrálnym byť, to je jedno, sko so satanášom byť proti Kristu. Ty si musíš vyvoliť jedno zo dvoch: buďto s Kristom, buďto so satanášom byť. Staneš-li si pod zástavu kríža Kristého do tábora kresťansko-katolíckej ľudovej strany si s Kristom.

Staneš-li si ale pod zástavu židovsko-zednársko-tatárskeho liberalismu, si so satanášom. Voľ si tedy, čo chceš: Krista, abo antikrista satanáša. Dokáž skutkom, kto ti je milší, Kristus, či satanáš. Ťaháš-li za jeden remeň so židovsko-zednárskeho liberalnými talármi za jeden remeň, tým dokazuješ, že ti milejší belzebub satanáš, nežli Ježiš Kristus, a tým dokazuješ, že si zlorečený, kliatbou Božou ztížený panghart, faťuch satanášov. Tahaš-li ale za jeden remeň s kresťansko-katolíckou ľudovou stranou, tým dokazuješ, že sú ti Pán a Boh náš Ježiš Kristus a jeho sv. cirkev nado všetko najmilejší, a ty zdarným dietkom Božím.

Hore sa tedy, hurrah do svätého boja, ta sa do tábora pod zástavu sv. kríža Kristového! Bojujme zmužile, údatne, neohrozene za Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho sv. cirkev proti zúrivému nepriateľovi nášmu, židovsko-zednárskej liberálno-tatárskej bande, sberbe satanášovej!

Sláva, večná sláva Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu! Sláva, večná sláva jeho sv. krížu, víťazosívnemu práporu nášmu! Sláva kresťansko-katolíckej ľudovej strane! Sláva všetkým jej verným bojovníkom! Sláva! Sláva! Sláva!!!

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

—
Od RUŽOMBERKA.

Kadencia a čertové kopyto.

Tieto dve veci sa nesnášajú. A predsa také časy žijeme, že sa musia. Veci sa majú tak, že „Slovenské Listy“ sadly si na papierového koňa a jazdia na ňom údatne. „Ludia, ľudia, majte strach, to ja robím tento prach“, počujeme písať z tohto mohutného, sveto-

borného časopisu a veru by sme neodpovedali na tieto údatnosti, ale darmo je, aby sa nezдалo, že mlčíme a bojíme sa, dáme „Slovenským Listom“ odpoveď, ktorá ich snáď vyľieči z terajšej choroby.

„Slovenské Listy“ drcajú do strany ľudovej a vytíkajú jej, že je nie slovenská. Dôkazy k tomu hľadajú v reči Molnárovej, ktorú povedal na sneme. My síce nerádi zvoníme od rana do večera na tom istom zvone. Ale ideme veci na jadro. Pýtame sa, odhliadnucod reči Molnárovej, ktorá nebola osvedčením strany, ale len mienkou jednotlivca, čo sa prehrešila tá ľudová strana v oči svetobornému žurnálu „Slov. Listom?“ Tým snáď, že prikryla a podporovala kandidáciu dr. Štefanoviča, Veselovského, Krupca, Hlinku, dr. Burjana, Martinčeka, že nemala nič proti dr. Markovičovi, Déerovi keby boli vystúpili pri voľbách a že ich sľubila tiež podporovať (ovšem nie tak, ako to Bánffy robil majúc milliony). Nie je to pre vážneho človeka dôkazom že ľudová strana chce byť v tejto našej vlasti oproti každému spravodlivá bez ohľadu na národnosť a vieru? Treba tu ešte inakších dôkazov? Nie je to dôkazom, že ona koná svoju povinnosť, drží sa svojho programu, a je každému zárukou, že kto chce spravodlivosť ten ju tam i najde?

Až nechutná je tá trúba na ktorú trúbia „Slovenské Listy“ omáľajúc to isté upodozrievanie v celých dvoch úvodných článkoch.

Ako by sme videli toho udatného pána Redaktora na koni s halapartnou v ruke, ako blesky rozdáva hriešnemu pokoleniu ľudskému a volá: trescem Vás, hriešni ľudia! Ty Štefanovič, Hlinka, Veselovsky, Krupec, Vám sa právom musel človek pozrieť i do srdca i na nohy — keď ste pod firmou ľudovej strany vystupovali, či netrčia vám z pod nohavíc čertové kopytká! A dívam sa i na Vás i na ľudákov i ja, z halapartnou ozbrojený, z očí blesky sršiaci káratel a redaktor „Slovenských Listov.“ Dívam sa ako sa dívali tí „kovani maďaróni“ z Lupče: Bohuš, Babka atď. na Hlinku a som rád, že som Vás ľudákov chytil na cudzom, tak ako chytili Lupčianski evanjelíci katolíckeho farára Hlinku pri čertových kopytách a radšie, ako kresťania obrátili sa za sľúbený most k „anjelovi“ (Angyalovi) než by boli složili dôveru svoju v ľudovom Hlinkovi.

Skutočne, človek by myslel, že Boh vie, v mene akom rozprávajú „Slov. Listy“. Hádžu nie kamienkami, ale celými balvanmi, ako dáky atléta. A horký atléta. Ani dobrý bruchomluvec nie. My im dáme dobrú radu. Veci tieto nech nechajú tak, lebo im to nebude na osoh. My sa dívame na pomery ľudu slovenského okom striezvym, a vieme viac, nežby sa na prvý pohľad zdalo. A hovoríme prosto, bez namyslenosti: ľudová strana viac urobila pre dobrô ľudu slovenského (ovšem v medzách ústavy a krajinských zákonov) než „Slov. Listy“ a celá „národná slovenská strana“ do hromady. Chce mať pán Salva dôkazy?

Odkedy chytá sa slovenský roľník novín? Odkedy začína myslieť, oponovať, odkedy vyvinul akciu proti vláde? Veru nie od účinkovania „národnej slovenskej strany“, ale od tých čias, ako ľudová strana schytila sa do boja oproti krutému a neznábožskému „panstvu liberálov.“

Chcu „Slov. Listy“ aby sme ich upozornili na to dôraznejšie? Chcu mať dôkazy ako istí páni zo slovenskej strany utvorili pomaly stranu evanj. farárov a inšpektorov? Chcu potom aby strana ľudová, ktorá hlása „každému svoje“ hľadela bez obavy na stranu v ktorej katolícky element bol do úzadia tisnutý?

A potom ešte jednu, tú najvážnejšiu vec: Ľudová strana stojí pevne na základoch svojho programu. Kde, aký program má tá strana slovenská? Uznáme, že má o mnoho viac privržencom, než to liberáli vyhlasujú. Vieme i to, že sú to ľudia charakterní, tvrdí. Ale pýtajte sa každého, čo kto chce, a každý bude ináč hovoriť. Tu tam dá sa to na písme, aby tá jednota aspoň papierom bola sošitá, ale v živote toho niet. Kresťanské vzdelanie ľudu, tento hlavný bod každej strany, leží až na pohoršenie úhrom. A jej politické časopisy? Nech si „Slovenské Listy“ sami posúdia seba, mi ich veru posudzovať ani chuť ani vôle nemáme, ale darmo by si vydávali dobré svedectvo. Sama reč biedna, neslovenská a tých politických nemožností mrví sa tam, ako húb po daždi, Vadíť, hrýzť sa, to je, tak zdá sa účelom tohto svetohorného časopisu. A keď ide kto ďalej, myslí, že dačo potešiteľného najde? veru nie. Sám hlavný orgán tej strany „Národné Noviny“ poberá sa tiež tým u nás veru veru nemožným smerom. Samá vysoká politika. O potrebách ľudu o dákej rouumnej práci ani chýru ani slýchu, Z dopisov dočítaš sa málokedy o inšom, iba o nepatrnosťach. Úvodné články plavia sa po Bospore, chodia po Rusku, načúvajú v Kiele reči nemeckého cisára atď. atď. A potom čo značí to schválne, náročné zvelebovanie Ruska! Čo chcú s tým pomôcť slovenskému ľudu, čo to má za smysel? To nepatrí posudzovať nám, lebo každý si je pánom svojho jednanja.

Neni potom divne, že tí, ktorí takéto smery v novinách zastávajú, sú hrobármi a nie vodcami strany, že tá strana hriechami vodcov muá sa roztrhať, zmižnúť. Ľud na učenie takéto nesadne, on chce inšie, nie vysokú politiku.

V takýchto pomeroch ľudová strana za kresťanské vzdelanie slovenského ľudu urobila až moc a právom musí byť háklivá, aby ju nepodozrievali z toho, čo ona nemá v programme a keď treba rovno povedať nuž povieme i to: čo ona nechce.

„Slovenské Listy“ keď chcú z vysoka rozprávať, nech idú najprv pred svojimi dvermi miest. Tam toľko smetí, že za jedno ľudské pokolenie to nevymecú. Nech učia ľud byť zbožným, nech ich redaktor pán Salva nevydáva knihy, ktoré urážajú do krve katolícké ná-

boženstvo, nech hľadí, aby sa choroby tieto vyliečily, a potom bude konať svoju povinnosť. Na ľudovej strane nech nerajtuje. To je príliš bujný koník, než aby takých velikášov na sebe strpel. On ich shodí a pôjde ďalej svojou cestou. A čo sa týka postavenia slovenského ľudu v našej milej vlasti, to má každý novinársky začiatočník vedieť, že každý národ má iba toľko svobody, koľko si dobije sám.

Že náš ľud — Bohužiaľ — je taký biedny, tomu neni vina strana ľudová, ale tí, ktorí už od rokov hlásajú, že sú jeho učiteľmi a predsa nenaučili ho nič. Teda nebude škodiť viac skromnosti a viac rozumu, ct. redakcia Slovenských Listov.

L'udák.

GBELLY, 18. apríla 1898.

Velactená Redakcia!

V obci Egbelloch je jedna krčma. Krčmár v noci utiekol zo Skalice; tu v Egbelloch doniesol „do poriadku“ jedného kováča a jedného sedliaka. No, to sa ľúbi pánom egbellským sedliakom. Dajú sa aj oni orábať, a jak slepí lezú mu do ruky, tomu nesvedomitému židovi — on ale súdi ľud, že vraj „ti lumpe“.

Páni Gbellania ešte ste sa nezobudili? ešte spíte? ešte ste otrokami jedného smradlavého žida, u ktorého v smradlavej krčme sa aj obecné záležitosti, pro vaše nešťastie sa vyvarujú? Ešte nevidíte, že keď človek kresťan spravедlivou cestou ide, celý život sa trápi a trhaný — keď je starý, nemá nič, je žobrák — a ten žid z hander zostal pán a rozkazuje Vám pánové, a ešte Vás haní a tupí!

Regula stojí: „jaký pán, taký krám“ teda keď je žid utečený švindler — jakí majú byť jeho hostia?

Vezmite rozum páni gbellania a vyhýbajte tej putike, ktorá pre kresťana nepatrí. Jeden Gbellan.

VIEDENĚ, 20. apr. 1898.

Vážený Pán Redaktor!

Ešte som nečítal dopisu odtiaľto; preto chytám sám pero do ruky, abych vám niečo sdělil. Zle mi padne očuvať čo tie naše ženy robia; srdco ma bolí, jakého hriechu sa tie naše ženy dopúšťajú; nepomyslia si na muža v ďalekom svete žijúceho, že sa o ne tam stará. Ba daktorá žena aj zapre muža, že ona nemá žiadneho muža, že je slobodná, nevezme si ani čepec na hlavu, aby ju nepoznali, že je vydatá. Lenže sami chlapi sú tomu na príčine, neopúšťajte si svoje ženy, a keď im dáte peniaze, nech vám vydajú počet s peňazí.

Grašur.

Kresťania!

kupujte len u kresťanov!

Sbierka milodarov

na ciele slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiavať sa majúcej.
(Pokračovanie).

V predošlom čísle vykázaná summa 817 kor. 46 hal.; Štefan Iskra (Bpešť) 1 korunu; Aleš Valach (Bp.) 20 hal.; Tomáš Kutalik (Nitra) 4 kor. 72 hal.; do hromady: 823 kor. 38 halierov.

V Budapešti, 19. apríla r. 1898.

Dr. Jozef N. Janda.

Prosté a figliarske nápady.

Robko: Vybral sa so svojimi kamarátmi k potoku, aby ho preskakovali.

Jeden z nich: Nuž kto je smelý, či ho preskočí.

Robko: Nuž ja som najmenší, ale aj najsmelší, o čo sa stavíme.

Jeden z nich: Teda z tejto cikarky budeš fajčiť.

Robko rozbehne sa, a chce ho preskočiť, len druhý breh nedočiahol, spadol do hlinatého potoka, odkiaľ sa vyškrábal, prinde domov plačuci.

Otec: Ale chlapče, naničhodný, čo si zase vykonal.

Robko: Otiecko, nuž veď na ten háček sa chytila taká veľká ryba v tom potôčku, že mňa za sebou vstiahla do potoka.

Otec: Nuž ale ti ľgan, zaiste si ti zase ten potok preskakoval; ale však ti ja to vyženiem zase z hlavy, aj to kamarátstvo, ti naničhodník.

Hlavnomestský chlapec na dedine: Mama, či má egreš nohy?

Mama: Ale hybaj, kdes to počul, že by ovocie nohy malo.

Chlapec: Mama, tak som ja chrobáka zjedol, lebo to, čo som zedol, malo nohy.

Pána Krutého zavolali na obed. On poklopne striebornou ližičkou vajco a nalakano odtiahol ho od seba.

A vy nejiete? Pýtala sa ho domáca pani.

Odpusťte, ale ja v piatok nejím mäso.

Však je to vajco!

Hej, ale kura je v ňom.

Nemôže všetko. Cigáni sedeli v krčme. Krčmár sa spýta: „Ktože z vás zje za mysu halušiek?“ — „Ja, prosím!“ ohlási sa cigán Jonáš. — „A ktože zje pečenú hus?“ — „Ja, prosím!“ povie znovu Jonáš. — „A kto vypije liter vína?“ — „Ja, prosím!“, ohlási sa ten istý More. — „A ktože poštiepa sľahu dreva?“ spýta sa konečne krčmár. — Cigáni mlčali. Konečne Jonáš povie: „Nože ša aj vy druhí ohlašte, keď ste chlapi. Veď ja šam nemôžem všetko vykonať!“

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Pašie na kvetnú nedelu a veľký piatok možno objednať v Trnave u Spolku Sv. Vojtecha. — *Jozefovi Šafár v Nagy-Lótte.* Predplatok Váš koncom júna vyprší. — *Paulovi Koltiska v Lansforde Amerika.* Prosíme Vás, sdelte nám, komu ste poslali predplatok. Noviny sme Vám poslali, v liste Vašom spomenutým pánom ale len vtedy odošleme, keď odpoveď Vašu obdržíme, ponež dľa kníh našich Vaše peniaze k nám nedošli. — *Rudolf M. Trenčín.* Srdečný pozdrav. To dielo nedostať na intencie, a e ani za peniaze u mňa; lež u vlx panej Lujzy Csery (Bpešť, VI. Podmanicky u 15. sjtó 10). — *Haraszi.* Už žaby krkajú a vtáci spievajú, a nezadlho Slováci si do Haraszi zaskočia. — *Urmin.* Vec je v riadnej koľaji. Dr. O. Pr. nedávno tu bol, prajne mi odpovedal na moju otázku. — *Neur.* To vaše hrešenie len také bolo, jako keby mušky boly pluvaty. — *Nenie* čo preberať si. Každý nech svoju povinnosť plní: Valáška rúbaj, a vrece ber. — *V. K. V Odsekalovcach.* Veru protakcia vo všetkom a všade. Skutky a jednanie ľudí toto nám hovorí: Nehľad na psa, ale či je. — *N. Fr. Pastuchov.* Vďačne, len pošlite čím skorej.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedelu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondenčnej karte nepýta druhé, lebo to je uo-vánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo.* Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomysľne

Knižná polica.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík. Dvojmesačník. Cena 1 zl. Vrele odporúčame.

Príprava ku sv. spovedi a prvému prijímaniu. Poslovenčil dr. Jozef Janda. Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporúčame toto výborné dielo, ktoré *Lujza Cery* v Budapešti vydala.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr.

Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

„*Veľká Novina*“, čili la saletteské proctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — *Veľká pliaga sveta*. 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliášom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiesť atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr. Vrele ich odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 00—00. — Od Tisy 12.85—13.65. — Od Pešti 12.80—13.60. — Zadunajské 12.85—13.65.

Raž 8.75—8.85.

Jačmeň na krmenie 6.60—6.90. — Do pálenice 7.00—7.50. — Na pivo 8—9.50.

Oves 6.85—7.18.

Kukurica 5.30—5.35.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
20.00	19.70	19.50	19.20	18.90	18.50	18.20	16.60
			7½	8			
			14.00	8.40			

Otruby fajnové 4.70, grobovité 4.60.

3. **Strovy.** Veľká biela fyzula 6.75. — Malá 7.50. Hrach 8.50. — Pšeno 4.75—5.50. Konopné semä 7.25—7.50.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 38—45 zl. Staré semä 34—38 zl. — Lucerna 40—50 zl. — Baltacim 13.—13.50. — Muhar 5.75—6 zl. Ladník 6—6.25.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 2.80. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1 zl. — Krmená kačka 1.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 32—34 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasec 1 pár 120—180 kilov 49—51 zl. Staré, 1 pár 400—500 kilov 47—49 zl.

7. **Telce.** Živé 40—46 kr. kilo. Sekané mäso 55—60 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 57—59 zl. — Bielotabulová 53—55 zl. (v troch kusocho). — Udená slanina 58—59 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. tery 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

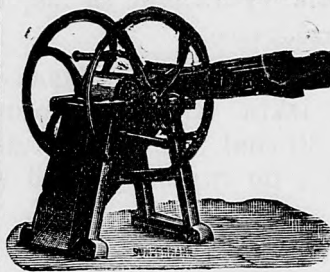
11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 1.80—2.30 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.60 kr.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

MICHAL TRESKOŇ

V Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsievачky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovania kukurice, pluchy a brány, amer. hrable, mašiny na lámanie stro-movej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Dňa 4-ho mája b. roku pohne sa processia do Jaroméru (Jókeó) z Dobrej Vody

a to z bandou. Kto by chcel účast na tejto processie brať, nech sa ráno o 9. hodine v Nádaše (Prešporská st.) ustanoví, pretože pút sa ztade pohne.

Kadlečík Ján Galik.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDAVATEĽSTVO „KREŠTANA“ PRIJÍMA.

TLAČIAREN

SVÄTEHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí tyka, od najjednoduchšej až do najkúsnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstvi na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Prosíme pozor dat'.

V Maďarságu veľmi je rozšírené v obchode zavratinctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratinikom trochu na prsty klopol, všemožnými figľami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarságu nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými liškavými výrazmi vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhoveľa žiadosť kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Tofkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, pretože následkom tohoto obyčajne zmáčne zadná časť kosy.

Veľa gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, pretože ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka emtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornó-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíní. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohrä.**

Obrázkový cennoslov zdarma.

Krajinský

sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.

Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61—59.

Svätého — Gerharda

Telefon 61—59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov, kníh, cennoslovov obežníkov, povolaní kariet oddania sa, tanečných poriadkov, náročných oznamov v utešenej pedobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.

Ziehung am 11. und 12. Mai.

K. ung.

Klassen-

Ziehung am 11. und 12. Mai.

priv.

Lotterie.

Ew. Wohlgeboren!

Die unterzeichnete Hauptcollectur der k. ung. Klassenlotterie gestattet sich hiedurch Sie auf die grosse Vortheile der

II. königl. ung. Klassenlotterie

aufmerksam zu machen.

Von 100.000 Loosen müssen 50.000, also jeder zweite Loos gewinnen.

Man hat also die Chance mit einem ganz kleinen Risiko eventuell

1,000.000 Kronen,

oder die anderen grossen Haupttreffer von **600,000, 400,000, 200,000, 2 à 100,000 90,000, 70,000 u. 60,000 etc.** zu gewinnen.

Wenn man bedenkt, wie oft man für ganz zweifelhafte Unternehmungen grosse Capitalien riscirt, so sollte man es nicht verabsäumen sich bei dieser Lotterie, deren Chancen so sehr gross, sind zu betheiligen, umsomehr, als das Risiko doch ganz winzig ist.

Jeder, dem das Wohl der Seinen am Herzen liegt, möge sich daher die Gelegenheit nicht entgehen lassen dem Glücke die Hand zu bieten.

Nachdem die Betheiligung bei der I-ten Lotterie so ausserordentlich gross war, dass hunderttausende von Bestellungen zurückgewiesen werden mussten, bitte ich mir Ihre Bestellung **umgehend** spätestens aber bis zum 1 Mai zukommen zu lassen, damit ich dieselbe noch erledigen kann.

Hochachtungswoll

Fekete Károly

Haupt-Collecteur der kön. Ung. Klassenlotterie
VI., Andrassy-Strasse 10.

Es kostet zur I. Klasse:

1 ganzes Loos	fl. 6 — kr
1 halbes „	„ 3 — „
1 viertel „	„ 1.50 „
1 achtel „	„ .75 „

Dieser Bestellbrief ist abzutrennen, franko einzusenden. Unfrancirte Briefe werden nicht angenommen.

Bestellbrief.

Chr. V.

Herrn Fekete Károly

BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 10.

Unterzeichneter ersucht um Zusendung von

☐	Stück ganzes Loos, I. Kl. à . . . fl. 6.—
☐	„ halbes „ „ „ . . . „ 3.—
☐	„ viertel „ „ „ . . . „ 1.50
☐	„ achtel „ „ „ . . . „ .75

Inliegend erhalten Sie fl. kr.
per Postanweisung sende Ihnen fl. kr.

Betrag bitte per Nachnahme zu entnehmen.

Die nicht gewünschte Zeile ist durchzustreichen.

Name

Beschäftigung

Ort

Nähere Adresse

Datum

Verzeichniss der 50.000 Gewinne.

Grösster Gewinn im glücklichsten Falle

1 Million Kronen.

	Prämie	Kronen
1	Gewinn à	600 000
1	„	400 000
1	„	200 000
2	„	100 000
1	„	90 000
1	„	80 000
1	„	70 000
2	„	60 000
1	„	40 000
5	„	30 000
1	„	25 000
7	„	20 000
3	„	15 000
31	„	10 000
67	„	5 000
3	„	3 000
432	„	2 000
763	„	1 000
1238	„	500
31790	300,	200
3900	„	170
4900	„	130
3950	100,	80
2900	„	40
50000	Gewinne u. I. Prämie Kr.	13,160 000

Gewinnlisten werden nach jeder Ziehung zugesendet.

Bei eventuellem Gewinne strengste Discretion.

Amtlicher Spielplan wird jedem Besteller gratis verabfolgt.